

Sverige: Någonting måste göras åt den psykiska ohälsan för att förbättra förutsättningarna för svenska ungdomar att få jobb, säger OECD

Sverige bör göra mer för att förhindra och hantera psykisk ohälsa bland personer under 30 för att förbättra deras förutsättningar att få jobb och minska statens utgifter för hälso- och sjukvård och arbetslöshetsersättning, enligt en ny OECD-rapport.

[*Mental Health and Work: Sweden*](#) hävdar att frågor som rör den psykiska hälsan belastar svensk ekonomi med nära 8 miljarder euro om året, vilket motsvarar 2,8 procent av BNP, genom förlorad produktivitet och utgifter för vård och omsorg. Den psykiska ohälsan svarar för 60 procent av alla nya ansökningar om aktivitetsersättning och har blivit den vanligaste orsaken till att personer i arbetsför ålder i Sverige står utanför arbetsmarknaden.

Ungdomar är värst drabbade. Så många som en av fyra 16–18-åringar lider av psykisk ohälsa. Dålig psykisk hälsa är betydligt vanligare bland unga som varken arbetar eller går någon form av utbildning. Psykisk ohälsa förvärrar den redan svåra situationen på arbetsmarknaden för elever som inte fullföljer sin utbildning samt för unga arbetstagare och ökar risken för utanförskap.

Ansökningar om aktivitetsersättning bland ungdomar på grund av psykisk ohälsa har nästan fyrdubblats sedan början av 2000-talet, vilket är den i särklass största ökningen bland de OECD-länder som har dessa uppgifter. Med en ungdomsarbetslöshet på över 20 procent är det viktigt att arbeta med utsatta ungdomar för att bryta den onda cirkel som en svag förankring på arbetsmarknaden och dålig psykisk hälsa innebär, säger OECD.

Ungdomsmottagningarna och jobbstödet till sårbara ungdomar via Navigatorcentrum ser lovande ut. Men, rapporten menar att det inte räcker med de åtgärder som har vidtagits eftersom den psykiska ohälsan är så omfattande. Skolhälsovården har inte tillräckligt med resurser och väntetiden till skolpsykologerna är för lång, ofta över två månader.

Reformerna 2006 fick ned det stora antalet personer som uppbar sjukersättning. Nu är utmaningen att hjälpa personer med psykiska hälsoproblem tillbaka till arbete, säger OECD.

Det krävs en ökad medvetenhet om psykiska hälsoproblem och bättre verktyg för att hjälpa arbetsgivare och arbetstagare att hantera psykologiska problem på arbetet. Rapporten varnar för att det finns en risk att det stora antalet arbetstagare (tre fjärdedelar) som återvände till sina tidigare jobb efter att ha varit långtidssjukskrivna kan återinträda i sjukpenningssystemet om arbetsgivarna inte lyckas integrera dem på arbetet. Detta gäller framför allt personer med psykiska hälsoproblem, eftersom problem på arbetsplatsen ofta är grundorsaken till deras sjukdom.

OECD rekommenderar myndigheterna att

- öka resurserna till skolhälsovården för att komma till rätta med de psykiska hälsoproblemen.
- ge adekvat stöd till elever som inte fullföljer sin utbildning och unga som varken arbetar eller går någon form av utbildning och som har psykiska hälsoproblem.

- reformera aktivitetsersättningssystemet för personer i åldern 19–29 år och lägga mer fokus på åtgärder för att hjälpa dem tillbaka till arbete.
- förstärka stödet till arbetsgivare, särskilt små och medelstora företag, så att de behåller arbetstagare med psykiska hälsoproblem.
- säkerställa att personer som uppbär sjukpenning och som har psykiska hälsoproblem får adekvat stöd att söka arbete och adekvat hälso- och sjukvård.
- utveckla metoder för att integrera hälso- och sjukvården med de stödformer som erbjuds i samband med arbetssökande.

Journalister som vill ha mer information kan kontakta [Shruti Singh](#), författaren till den nya OECD-rapporten (tel. +331 4512 1948) eller [Spencer Wilson](#) från OECD:s medieenhet (tel. +331 4524 8118). Journalister som vill ha en kopia av rapporten kan kontakta news.contact@oecd.org